

ПРИЧОРНОМОРСЬКИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
ЕКОНОМІКИ ТА ІННОВАЦІЙ

ІННОВАЦІЙНА ПЕДАГОГІКА

Науковий журнал

Випуск 30

Том 2

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

Головний редактор:

Терешкінас Артурас – доктор соціальних наук, професор, професор кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Члени редакційної колегії:

Байша Кіра Миколаївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Херсонського національного технічного університету

Благуна Наталія Михайлівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки початкової освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Богуш Людмила Андріївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри менеджменту Міжнародного економіко-гуманітарного університету імені академіка Степана Дем'янчука

Бочелюк Віталій Йосипович – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри Запорізького національного технічного університету

Кочарян Артур Борисович – кандидат педагогічних наук, доцент, радник Міністра освіти і науки України

Невмержицька Олена Василівна – доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

Пермінова Владислава Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов професійного спрямування Чернігівського національного технологічного університету

Пушкарьова Тамара Олексіївна – доктор педагогічних наук, професор, начальник відділу проектного управління ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України

Шапошникова Ірина Василівна – доктор соціологічних наук, професор, декан соціально-психологічного факультету Херсонського державного університету

Алісаускіене Мілда – доктор соціальних наук, професор, завідувач кафедри соціології Університету імені Вітовта Великого (Каунас, Литовська Республіка)

Гражієне Віталія – доктор педагогічних наук, завідувач відділу якості освіти Вільнюської академії мистецтв (Вільнюс, Литовська Республіка)

Конрад Яновський – PhD, ректор Економіко-гуманітарного університету у Варшаві (Варшава, Республіка Польща)

Електронна сторінка видання – www.innovpedagogy.od.ua

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet
Вченою радою Причорноморського науково-дослідного інституту
економіки та інновацій (протокол № 12 від 28.12.2020 року)

**Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 012 – Дошкільна освіта,
013 – Початкова освіта, 014 – Середня освіта, 015 – Професійна освіта
(за спеціальностями), 016 – Спеціальна освіта)
відповідно до Наказу МОН України від 14.05.2020 № 627 (додаток 2)**

**Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus International
(Республіка Польща)**

Науковий журнал «Інноваційна педагогіка» зареєстровано Міністерством юстиції України
(Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія KB № 22897-12797P від 02.08.2017 року)

Міжнародний цифровий ідентифікатор журналу: <https://doi.org/10.32843/2663-6085>

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 2. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Бабакіна О.О.РОЗВИТОК СИСТЕМИ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ІЗ СЕРЕДИНИ 60-Х – ПОЧАТКУ 90-Х РОКІВ
XX СТОЛІТТЯ.....9**Дворецька Л.П.**

ФОРМАТ ТЕСТУ З МАТЕМАТИКИ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ.....16

Зайченко Н.І.ЗМІСТ МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ЗА ІСПАНСЬКИМИ ПЕДАГОГІЧНИМИ ТРАКТАТАМИ
МЕЖІ XIX–XX СТ.....22**Коваленко О.М.**ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ УКРАЇНИ У ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ.....27**Парфілова С.Л., Пушкар Л.В.**

ІСТОРИКО-ГЕНЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВИТОКІВ ЕВРИСТИЧНИХ ОСВІТНІХ ІДЕЙ.....31

Пшемінська Л.О.ДУХОВНО-САКРАЛЬНА МУЗИЧНА СПАДЩИНА М. ЛЕОНТОВИЧА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК
ФОРМУВАННЯ В МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ.....35

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)

Анічкіна О.В.

СУЧАСНІ УМОВИ ДИСТАНЦІЙНОГО ВИВЧЕННЯ ХІМІЇ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....41

Білик Т.С.РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ САМОСТІЙНОСТІ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ
В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....46**Верітов О.І.**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КУЛЬТУРИ
МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ.....50**Горобець С.І.**ФОРМУВАННЯ РИТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
НА ЗАНЯТТЯХ ІЗ КУЛЬТУРИ УСНОГО ТА ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ.....56**Євмененко О.В., Тімченко І.В.**

ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ ДО ЧИТАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КАЗКИ.....62

Краснова Н.М.

ОБРАЗОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ВІДОБРАЖЕННЯ СВІТУ ПІДЛІТКАМИ.....67

Макаренко Н.Г.ФІТНЕС У СИСТЕМІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ: АКСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД.....72**Мороз О.А., Постельняк Л.Р.**УРОК ЛЕКСИКОЛОГІЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНІЙ ШКОЛІ:
ТРАДИЦІЙНИЙ ТА ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХОДИ.....76**Радченко К.А.**ЮРИДИЧНА КЛІНІКА ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВІЙСЬКОВОГО ЮРИСТА.....81**Рудюк Т.В.**РОДИННА ЛЕКСИКА В КОНТЕКСТІ НЕНАСИЛЬНИЦЬКОГО СПІЛКУВАННЯ
(КОМУНІКАТИВНО-ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД).....85

Скасків Г.М. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ.....	90
Степаненко О.К. ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ МЕДІАКУЛЬТУРИ, ІНФОГРАФІКИ ТА ХМАРНИХ СЕРВІСІВ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	94
Шинкаренко В.В., Клімова Л.В., Виноградова О.М., Писарева Л.В. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ НА МАТЕРІАЛАХ ЕТНОХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ.....	98
РОЗДІЛ 4. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА	
Ачкевич С.А. ЖАНРИ НАРОДНОЇ ПЕДАГОГІКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЦЕРЕБРАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ.....	102
Бегас Л.Д., Білан В.А. ПРОБЛЕМА АВТОНОМНИХ СЛІВ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ДИТЯЧОГО МОВЛЕННЯ.....	107
Бєсєда В.В. СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ПОСТАВИ ДІТЕЙ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ ПСИХОМОТОРИКИ В КОНТЕКСТІ КОРЕКЦІЇ ЇХ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ.....	112
Замша А.В. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ БІМОДАЛЬНО-БІЛІНГВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ГЛУХИХ І НАПІВГЛУХИХ ОСІБ.....	118
РОЗДІЛ 5. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ	
Борова Т.А., Маслова Н.І., Марчук А.А. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНОЮ ВЗАЄМОДІЄЮ ВИКЛАДАЧА І СТУДЕНТА У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ.....	122
РОЗДІЛ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ	
Гаврилюк Н.М. ОГЛЯД МОДЕЛЕЙ, ПРИНЦИПІВ, ФОРМ І МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	127
Галан Я.П., Гакман А.В., Кашура А.В., Байдюк М.Ю. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ЗАСОБАМИ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ.....	131
Камінська О.М. ЗМІСТОВЕ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЦЕСУ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ.....	136
Кос О.І. УЧАСТЬ У ФОРМАХ ЛІКАРНЯНОЇ АНІМАЦІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ГУМАНІСТИЧНИХ ЦІННОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ВОЛОНТЕРІВ.....	141
РОЗДІЛ 7. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Протасова А.С. ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДОШКІЛЬНИКІВ У КОНТЕКСТІ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.....	146
Тесленко С.О. ІНТЕГРАЦІЯ РІЗНИХ ВИДІВ ХУДОЖНЬО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВИХОВАННІ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОЇ ОСОБИСТОСТІ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНИКА.....	151
РОЗДІЛ 8. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ	
Генсерук Г.Р., Мартинюк С.В. ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ.....	155

Петухова І.О.

ТЕСТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ 159

Шевчук А.О.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПИСЬМОВО-МОВЛЕННЕВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
СТУДЕНТІВ НА БАЗІ ВІКІ-ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ.....163

РОЗДІЛ 9. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПЕДАГОГІКИ

Яворська Г.Х.

БАЗОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПРАВОЗНАВЦІВ.....168

НОВИЙ ВИД НАУКОВИХ ПОСЛУГ.....173

CONTENTS

SECTION 2. GENERAL PEDAGOGY AND HISTORY OF PEDAGOGY

Babakina O.O.DEVELOPMENT OF THE PROFESSIONAL DEVELOPMENT SYSTEM
OF RESEARCH-TEACHING STAFF OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF GREAT BRITAIN
FROM THE MID-60'S – EARLY 90'S OF THE TWENTIETH CENTURY. 9**Dvoretska L.P.**MATHEMATICS TEST FORMAT AS A FACTOR OF INFLUENCE
ON STUDENT ASSESSMENT QUALITY. 16**Zaichenko N.I.**THE CONTENT OF MORAL EDUCATION IN SPANISH PEDAGOGICAL TREATISES
AT THE TURN OF THE XIX–XX CENTURIES. 22**Kovalenko O.M.**THE PROBLEM OF RAILWAY TRANSPORT SPECIALISTS TRAINING
IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE IN DISSERTATIONS. 27**Parfilova S.L., Pushkar L.V.**

HISTORICAL-GENETIC ANALYSIS OF THE ORIGINS OF HEURISTIC EDUCATION IDEAS. 31

Psheminska L.O.SPIRITUAL AND SACRED MUSICAL HERITAGE OF M. LEONTOVYCH AS A FORMATION FACTOR
OF VALUE ORIENTATIONS OF THE YOUNGER GENERATION. 35

SECTION 3. THEORY AND METHODS OF TEACHING (BY DISCIPLINES)

Anichkina O.V.

MODERN CONDITIONS OF CHEMISTRY DISTANCE STUDY: CHALLENGES AND PROSPECTS. 41

Bilyk T.S.THE DEVELOPMENT OF COGNITIVE SELF-DIRECTION
IN ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS IN MATHEMATICS LESSONS. 46**Veritov O.I.**METHODICAL SUPPORT OF FORMATION OF ENTREPRENEURIAL CULTURE
OF FUTURE BACHELORS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORT. 50**Horobets S.I.**FORMATION OF RHETORICAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS
OF THE UKRAINIAN LANGUAGE IN CLASSES ON THE CULTURE
OF ORAL AND WRITTEN SPEECH. 56**Yevmenenko O.V., Timchenko I.V.**

FORMATION OF POSITIVE MOTIVATION TO READING WHILE STUDYING A FAIRY TALE. 62

Krasnova N.M.

FINE ARTS AS A MEANS OF THE WORLD EXPRESSIONS OF THE TEENAGERS. 67

Makarenko N.H.FITNES IN THE SYSTEM OF HEALTH PROTECTION TECHNOLOGIES DURING STEPS
OF PHYSICAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS: AN AXIOLOGICAL APPROACH. 72**Moroz O.A., Postelniak L.R.**A LESSON ON UKRAINIAN LEXICOLOGY IN MODERN SCHOOL:
TRADITIONAL AND INNOVATIVE APPROACHES. 76**Radchenko K.A.**LEGAL CLINIC AS AN INNOVATIVE FORM OF PROFESSIONAL COMPETENCE IMPROVEMENT
OF A FUTURE MILITARY LAWYER. 81**Rudiuk T.V.**FAMILY VOCABULARY IN THE CONTEXT OF NONVIOLENT COMMUNICATION
(COMMUNICATIVE-ACTIVITY APPROACH). 85

Skaskiv H.M. INNOVATIVE TEACHING METHODS IN TRAINING FUTURE TEACHERS OF COMPUTER SCIENCE.....	90
Stepanenko O.K. USE OF MEDIA CULTURE ELEMENTS, INFOGRAPHICS AND CLOUD SERVICES AT THE LESSONS OF FOREIGN LITERATURE.....	94
Shynkarenko V.V., Klimova L.V., Vynohradova O.M., Pysarieva L.V. PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN AND STUDENTS ON THE MATERIALS OF ETHNO-ARTISTIC CULTURE.....	98
SECTION 4. CORRECTIONAL PEDAGOGY	
Achkevych S.A. GENRES OF FOLK PEDAGOGY AS A MEANS OF DEVELOPMENT OF COMMUNICATIVE SKILLS OF CHILDREN WITH CEREBRAL DISORDERS.....	102
Behas L.D., Bilan V.A. THE PROBLEM OF AUTONOMOUS WORDS IN THE PROCESS OF FORMATION OF CHILDREN'S SPEECH.....	107
Biesieda V.V. MODERN METHODS OF DIAGNOSIS OF ATTITUDE OF CHILDREN WITH PSYCHOMOTORIC DISORDERS IN THE CONTEXT OF CORRECTION OF THEIR PHYSICAL DEVELOPMENT.....	112
Zamsha A.V. CONCEPTUAL PRINCIPLES OF BIMODAL-BILINGUAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT CREATING FOR DEAF AND HARD-OF-HEARING.....	118
SECTION 5. THEORY AND METHODOLOGY OF EDUCATIONAL MANAGEMENT	
Borova T.A., Maslova N.I., Marchuk A.A. ORGANIZATIONAL CONDITIONS OF THE TEACHER AND STUDENTS PEDAGOGICAL INTERACTION MANAGEMENT IN PRESERVICE TRAINING.....	122
SECTION 6. THEORY AND METHODS OF UPBRINGING	
Havryliuk N.M. E-LEARNING MODELS, PRINCIPLES, FORMS AND METHODS OVERVIEW.....	127
Halan Ya.P., Hakman A.V., Kashura A.V., Baidiuk M.Yu. PATRIOTIC EDUCATION OF CHILDREN BY OLYMPIC EDUCATION IN A NEW UKRAINIAN SCHOOL.....	131
Kaminska O.M. CONTENT AND PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL SUPPORT OF PROFESSIONAL AND VALUE ORIENTATIONS FORMATION PROCESS OF STUDENTS OF TECHNICAL UNIVERSITIES.....	136
Kos O.I. PARTICIPATION IN THE FORMS OF HOSPITAL ANIMATION AS A MEANS OF FORMATION OF HUMANISTIC VALUES OF STUDENT VOLUNTEERS.....	141
SECTION 7. PRESCHOOL PEDAGOGY	
Protasova A.S. PHYSICAL EDUCATION OF PRESCHOOL CHILDREN IN THE CONTEXT OF SOCIAL TRANSFORMATIONS.....	146
Teslenko S.O. INTEGRATION OF DIFFERENT TYPES OF ARTISTIC AND SPEECH ACTIVITY IN THE EDUCATION OF THE NATIONAL-PATRIOTIC PERSONALITY OF THE OLDER PRESCHOOLER.....	151

ТЕСТУВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

TESTING OF EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF HIGHER EDUCATION ACCESSORIES IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING

Умови пандемії внесли корективи в усі сфери життя сучасної людини, не оминувши при цьому галузь освіти загалом і вищої освіти зокрема. Сучасні зміни відбулися у вітчизняній системі вищої освіти, викликані прагненням до вдосконалення її якості в умовах пандемії, обґрунтувавши вибір дистанційної форми навчання. Перед викладачами вищих закладів освіти постало питання продовження здійснення освітнього процесу в умовах карантину й звернення до платформ дистанційного навчання, зокрема системи Moodle, яка дала змогу оптимізувати взаємодію зі здобувачами вищої освіти, проводити лекційні, семінарські, практичні заняття, долучати до навчальних курсів друковані та он-лайн джерела, оцінювати рівень навчальних досягнень. Розробка й упровадження нових підходів до оцінювання програмових досягнень суб'єктів освітнього процесу підвищує вимоги до якості контролю, вимірювання та оцінювання засобами тестування в умовах дистанційного навчання.

У статті проаналізовано провідні форми оцінювання тестового контролю, які застосовували викладачі вищої школи для оцінювання програмних результатів навчання, загальних і професійних компетентностей майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання (завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю, завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей, завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповідей, завдання на встановлення правильної послідовності, завдання відкритої форми з короткою відповіддю, завдання на встановлення відповідності (логічні пари), завдання з вибором однієї правильної відповіді). Представлено ставлення викладачів і здобувачів вищої освіти до оцінювання знань засобами тестування; визначено коло проблем, із якими зіткнулися суб'єкти освітнього процесу, упроваджуючи тестування в умовах дистанційного навчання, зокрема неможливість дізнатися правильність відповідей; дублювання окремих питань тесту; нечітка постановка питань, некоректність відповідей у тестах, брак часу на виконання тестових завдань.

Ключові слова: пандемія, вища освіта, дистанційна форма навчання, оцінювання

навчальних досягнень, система Moodle, тестування.

The conditions of the pandemic have made adjustments in all spheres of modern life, without avoiding the field of education in general and higher education in particular. Modern changes have taken place in the domestic system of higher education, caused by the desire to improve its quality in a pandemic, justifying the choice of distance learning. Teachers of higher education institutions were faced with the issue of continuing the educational process in quarantine and access to distance learning platforms, in particular the Moodle system, which allowed to optimize interaction with higher education, provided lectures, seminars, practical classes, printed and online sources, assess the level of academic achievement. The development and implementation of new approaches to the evaluation of program achievements of the subjects of the educational process increases the requirements for the quality of control, measurement and evaluation by means of testing in the conditions of distance learning.

The article analyzes the leading forms of test control assessment, which were used by high school teachers to assess the program learning outcomes, general and professional competencies of future professionals in the context of distance learning (open-ended task with a detailed answer, task with a choice of three correct answers from three groups of proposed answer options, task with a choice of three correct answers from seven proposed answer options, task to establish the correct sequence, open-form task with a short answer, task to establish compliance (logical pairs), problems with the choice of one correct answer). The attitude of teachers and applicants for higher education to the assessment of knowledge by means of testing is presented; the range of problems faced by the subjects of the educational process, introducing testing in the context of distance learning, in particular the inability to know the correctness of the answers; duplication of individual test questions; fuzzy questioning, incorrect answers in tests, lack of time to perform test tasks.

Key words: pandemic, higher education, distance learning, assessment of academic achievements, Moodle system, testing.

УДК 378.14.015.62
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2020/30-2.32>

Петухова І.О.,
канд. пед. наук, доцент,
в. о. завідувача кафедри психології
та соціології
Університету Державної фіскальної
служби України

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах карантину, спричиненого пандемією, вітчизняні заклади вищої освіти переорієнтовано на дистанційну форму навчання, яка запроваджена в Україні 21 січня 2004 року Положенням про дистанційне навчання Міністерства освіти і науки України й фактично діяла на момент карантину понад 15 років. Незважаючи на доволі потужну історію дистанційного навчання загалом, вітчизняна вища школа виявилася не готовою до

її оперативного впровадження: суб'єкти освітнього процесу зіткнулися з низькою наповнюваністю навчальних курсів, невідповідністю викладацького складу до роботи в системі Moodle, відчувалося незрозуміння процедури контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти тощо, тож ситуація, що склалася, вимагала швидкої адаптації суб'єктів освітнього процесу до нових реалій життя. Під час організації освітнього процесу в закладі вищої освіти у звичному (не карантин-

ному) режимі питання об'єктивного оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти гостро не порушувалося, оскільки існує безліч можливостей для системної «очної» взаємодії «викладач-студент», коли в ході комунікації уточнюються, розширюються, поглиблюються знання здобувачів і визначається рівень розуміння студентом певних навчальних категорій, тоді як система дистанційного навчання вимагала оперативного об'єктивного контролю навчальних досягнень «доступними» засобами, тож за основу оцінювання було обрано тестування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблематиці впровадження тестів навчальних досягнень в історичній ретроспективі освітньої науки і практики приділили особливу увагу вітчизняні дослідники: О. Сухомлинська, Л. Берерівська, С. Остапчук, І. Петухова та ін. Зосередили увагу на застосуванні тестів у вищій школі І. Адамова, І. Булах, В. Божкова, С. Гончаренко, І. Дичківський, С. Ілляшенко, А. Кузміньський, Е. Михаличев, М. Мруга, М. Савчин, Л. Сагер, О. Ханіна та ін. Проблема класифікації тестів узагальнена в наукових розвідках К. Інгенкампа, І. Булаха, А. Анастасі, В. Аванесова, В. Беспалька, М. Розенберга та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Проте, не знижуючи здобутків науковців, зазначимо, що в умовах дистанційної освіти в Україні особливості впровадження тестування як форми підсумкового та модульного контролів не досліджено.

Метою статті є визначення: 1) провідних форм тестового контролю, які застосовували викладачі вищої школи для оцінювання програмних результатів навчання, загальних і професійних компетентностей майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання; 2) ставлення викладачів і здобувачів вищої освіти до оцінювання знань засобами тестування; 3) кола проблем, із якими зіткнулися суб'єкти освітнього процесу, упроваджуючи тестування в умовах дистанційного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Ставлення українського суспільства до оцінювання засобами тестування залишається неоднозначним дотепер. Цей феномен, на нашу думку, пояснюється тим, що тести є формою оцінювання, яке саме по собі має елемент суб'єктивізму. Хоч тести й покликані нівелювати суб'єктивізм в оцінюванні, визначати рівень засвоєння знань об'єктивно й неупереджено завдяки уніфікації та чіткій регламентації умов організації, часових норм, відведених на тестування, тощо, виникають доволі раціональні аргументації «противників» тестування щодо відсутності індивідуального й диференційованого підходів до суб'єктів освітнього процесу (у різних людей різними є провідні канали сприйняття інформації, швидкість її обробки, індивідуальною є й реакція на обмеження в часі тощо),

зниження демократизації освіти й вільного вибору як засобів навчання, так і форм оцінювання. Об'єднуючи думки прихильників і поборників тестування в освіті, закликаємо застосовувати тести як альтернативу форму оцінювання та не покладати на них інших функцій (наприклад, боротьба з корупцією).

Основною функцією тестування є об'єктивне оцінювання знань, що забезпечується дотриманням таких критеріїв якості, як надійність, валідність, об'єктивність, точність досліджень. До обов'язкових правил створення якісного дидактичного тесту І. Булах, М. Мруга зараховують такі:

1. Кожне тестове завдання має оцінювати досягнення важливої освітньої цілі, тому варто уникати перевірки незначних або побіжно розкритих питань.

2. Кожне тестове завдання має перевіряти відповідний рівень засвоєння знань, у тому числі вищі когнітивні рівні.

3. Умова має містити чітко сформульоване завдання, завдання має фокусуватися на одній проблемі.

4. Варіанти відповідей мають бути гомогенними (однорідними).

5. Інформація, що міститься в одному тестовому завданні, не повинна давати відповідь на інше тестове завдання.

6. Не рекомендується використовувати як правильну відповідь «усе з вищевказаного» або «жодної правильної відповіді».

10. Варто уникати при формулюванні умови підказок на кшталт:

- граматична невідповідність між умовою та варіантами відповідей;
- повторення в правильній відповіді слів з умови;
- використання прикладів із підручника чи лекції як тестових завдань;
- найдовша правильна відповідь;
- найдетальніша правильна відповідь;
- ситуації, коли одне тестове завдання є підказкою для другого [1].

Нагадаємо, що питання якісної розробки тестів обліку навчальної успішності залишається актуальним тривалий час. В освітньому середовищі України воно порушується з 1934 року, коли співробітники Харківського інституту патології та гігієни праці представили освітній спільноті алгоритм створення тесту [2, с. 78–79].

Окремо варто розглянути особливості формулювання правильних і правильних відповідей у тестах закритої форми, оскільки саме ця форма залишається найбільш розповсюдженою. Так, правильні відповіді до тесту мають містити суттєві положення з досліджуваного питання, за умови що його не виписано з підручника, Вікіпедії, лекції тощо, а складено так, аби для отри-

мання правильного результату необхідно було усвідомити навчальний матеріал. Хибні відповіді варто формулювати так, аби вони містили відтінок правильної думки, маючи дещо інше спрямування й у жодному випадку не наштовхували здобувача вищої освіти на правильну відповідь власною абсурдністю. Основною дидактичною метою неправильних відповідей є стимулювання пошукової активності, а отже, здатності здобувача мислити [2, с. 79].

На нашу думку, фахова підготовка професорсько-викладацького складу за програмою складання якісного тесту з урахуванням усіх вимог набуває особливої актуальності в умовах переходу на дистанційну або змішану систему навчання.

Вступу до вищого закладу освіти передую складання майбутніми абітурієнтами зовнішнього незалежного оцінювання з навчальних предметів, яке складається з тестових завдань різних форм, а саме: завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю; завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей; завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді; завдання на встановлення правильної послідовності; завдання відкритої форми з короткою відповіддю; завдання на встановлення відповідності (логічні пари); завдання з вибором однієї правильної відповіді [3]. За нашими спостереженнями, тестовий контроль у вищій школі представлений здебільшого тестами закритих форм, що знижує об'єктивність тестової форми контролю. Крім цього, надалі бакалаври складатимуть ЗНО для вступу до магістратури, тож підготовка якісних тестів різних форм і рівнів складності сприятиме підготовці здобувачів вищої освіти до складання ЗНО й значно знизить рівень їхньої особистісної тривоги.

З метою визначення провідних форм тестового контролю, які застосовували викладачі вищої школи для оцінювання програмних результатів навчання, загальних і професійних компетентностей майбутніх фахівців в умовах дистанційного навчання; визначення ставлення викладачів і здо-

бувачів вищої освіти до оцінювання знань засобами тестування; кола проблем, із якими зіткнулися суб'єкти освітнього процесу, упроваджуючи тестування в умовах дистанційного навчання, нами організовано дослідження, що охопило викладачів і здобувачів вищої освіти Вищого навчального закладу «Державний податковий університет». За результатами дослідження нами встановлено, що серед форм оцінювання навчальних досягнень, які застосовувалися під час дистанційного навчання найчастіше, перевага надавалася тестуванню (84%), письмовому опитуванню (42%), розв'язанню проблемних завдань (31%), усному опитуванню (26%).

І студентам, і викладачам було запропоновано визначити форми тестових завдань, які зустрічалися під час дистанційного навчання. Отримали такі результати (табл. 1).

Результати порівняння демонструють, що найчастіше зустрічається закрыта форма тестів із вибором однієї правильної відповіді.

На питання, наскільки ви задоволені якістю підготовлених тестів, викладачі дали такі відповіді: середній рівень задоволення – 10%, вище за середній – 52%, високий рівень задоволення – 31%. Тоді як здобувачі оцінили рівень підготовки тестів так: низький – 8%, середній – 24%, вище за середній – 60%, високий – 8%. Тож у здобувачів вищої освіти більш критичні в оцінюванні якості підготовлених тестів, що висуває до науково-педагогічних працівників вимоги до якості їх підготовки.

На питання, наскільки ви задоволені рівнем засвоєних здобувачами вищої освіти знань, викладачі дали такі відповіді: посередньо – 42%, рівень задоволення вищий за середній – 42%, задоволений повною мірою – 16%. Здобувачі вищої освіти рівень задоволеності власними знаннями, засвоєними під час дистанційного навчання визначають так: рівень нижчий за середній – 28%, посередньо – 20%, рівень задоволення вищий за середній – 24%, задоволений повною мірою – 28%.

56% викладачів усвідомлюють необхідність отримання додаткових знань зі спецкурсу «Конструювання тестів навчальних досягнень» і до проблем, із якими вони зіткнулися, розробляючи

Таблиця 1

Форми тестових завдань	Науково-педагогічний персонал	Здобувачі вищої освіти
Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю	21%	12%
Завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей	26%	44%
Завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	5%	8%
Завдання на встановлення правильної послідовності	26%	8%
Завдання відкритої форми з короткою відповіддю	26%	20%
Завдання на встановлення відповідності (логічні пари)	15%	-
Завдання з вибором однієї правильної відповіді	68%	68%

пакет тестового контролю, зарахували такі: складання задач у формі тестів; великий обсяг роботи в обмежений період часу (дистанційне навчання припало на кінець 2 семестру); переведення тестів у формат txt; необхідність уніфікації відповідей.

До проблем, із якими зіткнулися здобувачі вищої освіти, розв'язуючи тестові завдання в курсах дистанційного навчання, зараховано такі: неможливість дізнатися правильність відповідей; дублювання окремих питань тесту; незрозуміла/нечітка постановка питань, некоректність відповідей у тестах, брак часу на виконання тестових завдань.

Висновки. Установлено, що до провідних форм тестового контролю, які застосовували викладачі вищої школи для оцінювання програмних результатів в умовах дистанційного навчання, належать тестування, письмове й усне опитування, розв'язання проблемних завдань. Визначено ставлення викладачів і здобувачів вищої освіти до оцінювання знань засобами тестування та якості набутих знань; окреслено коло проблем, із якими зіткнулися суб'єкти освітнього процесу, упроваджуючи тестування в умовах дистанційного

навчання. Усвідомлюючи те, що значна кількість професій, які опановують здобувачі вищої освіти, вимагає формування в них навичок soft skills, вважаємо, що доцільним залишається поєднання різних форм контролю без надання переваги окремим. Тож розумне поєднання різних форм контролю без надання жодних переваг сприятиме як об'єктивному оцінюванню досягнень, так і формуванню важливих професійних компетентностей фахівців різних сфер. Результати проведеного дослідження визначили перспективи подальшого розвитку в контексті більш усвідомленого й серйозного ставлення в підготовці тестових завдань.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Булах І.Є., Мруга М.Р. Створюємо якісний тест: навчальний посібник. – Київ : Майстер клас, 2006. 160 с.
2. Петухова І.О. Тестування в освіті України крізь призму розвитку психолого-педагогічної науки : монографія. Ірпінь : Видавництво Національного університету Державної податкової служби України, 2014. 170 с.
3. Види тестів ЗНО. URL: <https://zno.osvita.ua/dovidka/viditestiv/> Види тестів ЗНО.

SECTION 8. INFORMATIONAL-COMMUNICATIONAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION

Henseruk H.R., Martyniuk S.V.

DIGITAL TECHNOLOGIES OF FORMATIVE ASSESSMENT.....155

Pietukhova I.O.

TESTING OF EDUCATIONAL ACHIEVEMENTS OF HIGHER EDUCATION ACCESSORIES

IN THE CONDITIONS OF DISTANCE LEARNING.....159

Shevchuk A.O.

THE PECULIARITIES OF TEACHING STUDENTS FOREIGN WRITING AND SPEAKING SKILLS

BY MEANS OF WIKI-TECHNOLOGY IN COLLAGE 163

SECTION 9. CURRENT ISSUES OF PEDAGOGY

Yavorska H.Kh.

BASIC COMPETENCIES OF THE FUTURE LEGAL EXPERTS.....168

A NEW TYPE OF SCIENTIFIC SERVICES.....173